

ENGELLİLERİN EĞİTİM HAKKINI EN TEMEL İNSAN HAKLARINDAN BİRİ OLARAK ALGILAYAN BİR ÜNİVERSİTE “ENGELSİZ MERSİN ÜNİVERSİTESİ”

Ayhan GÖKMEN
Mersin Üniversitesi
Engelsiz Yaşam Birimi
ayhangokmen@mersin.edu.tr

Mersin Üniversitesi'nde 2007 yılından itibaren aktif olarak engelli bireyler ile ilgili birçok alanda farklı çalışmalar sürdürülmektedir. Tüm çalışmalar üniversitenin stratejik planları doğrultusunda belirlenen “Engelsiz Mersin Üniversitesi” vizyonu çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.



Bu çalışmaların genel amacı, öncelikli olarak Mersin Üniversitesi'nde öğrenim gören engelli öğrenciler olmak üzere engellilerin üniversitemiz tarafından sunulan hizmet ve olanaklara engelsiz olarak erişimini sağlamaktır. Üniversitemizde bilişim teknolojilerinden yararlanılarak yapılan çalışmalar arasında ACTUS Projesi, Erişilebilirlik Haritası, Sesli Ders Kitabı ve Engelsiz Sanat Merkezi Projesi yer almaktadır.

ACTUS Projesi

ACTUS Projesi kapsamında üniversite kampüsündeki tüm açık alanlarda ve binalarda farklı engel türüne sahip bireyler için engel oluşturan noktalar detaylı bir tespit formu ile saptanmıştır.

Böylelikle engel teşkil eden yerler, engel türleri ve kampüs içerisinde mekânsal dağılımları belirlenmiştir. Bu tespitler Coğrafi Bilgi Sistemi kullanılarak derlenmiştir.

Üniversitemizdeki tüm eğitim birimlerini, sosyal ve kültürel, ticari ve spor alanlarını içeren detaylı bir veri tabanı oluşturulmuştur. Üniversitemizdeki fiziki erişilebilirlik çalışmaları ve uygulamaları bu veri tabanından desteklenerek sürdürülmektedir.

Erişilebilirlik Haritası

Erişilebilirlik haritası çalışması, kampüsteki fiziksel mekânların erişilebilirlik durumunun engelli kullanıcı ve ziyaretçiler tarafından paylaşılmasını sağlamak için bir bilgi sistemi oluşturmayı amaçlamıştır (Resim1). Kampüsteki binaların, erişilebilir giriş, engelli park yeri, engelli tuvaleti, engelli asansörü, en yakın yaya geçidi ve otobüs durağı açılarından durumu ve bu binaya ulaşmak için izlenecek güzergâhı gösteren bir harita oluşturulmuştur (Resim 2).

Bu harita basılı kopyanın yanı sıra internet üzerinden interaktif biçimde engelli kullanıcılarla paylaşılmıştır. Ülkemizdeki üniversitelerde ilk uygulama olan Erişilebilirlik Haritası'na üniversitemizin <http://www.mersin.edu.tr> adresinden ulaşılabilmektedir.

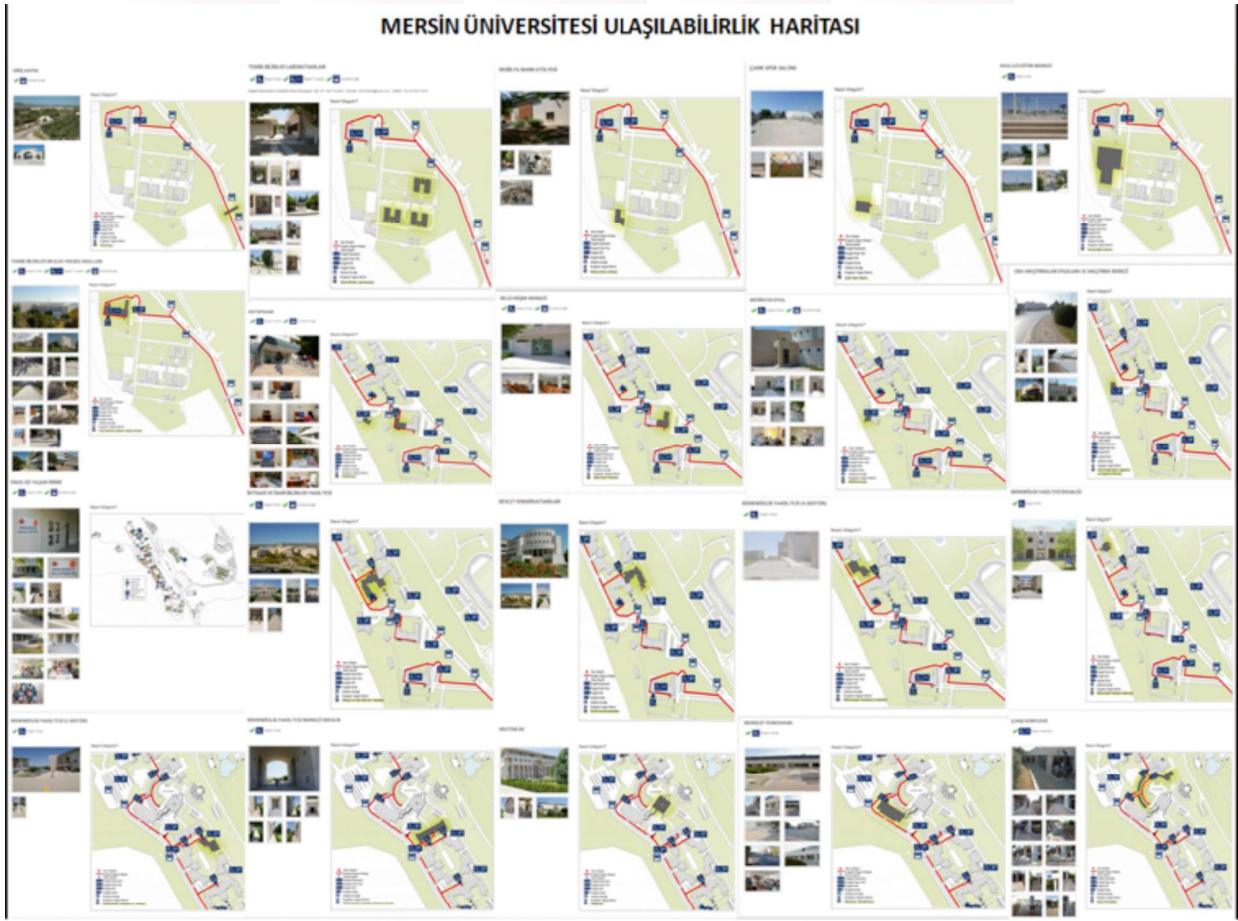
ENGELSİZ BİRİM ULAŞIM ENGELİNİ AŞIYOR



- > 1 - GİRİŞ KAPISI
- > 2 - TEKNİK BİLİMLER LABORATUARLARI
- > 3 - MOBİLYA BAKIM ATÖLYESİ
- > 4 - ÇADIR SPOR SALONU
- > 5 - EKOLOJİ EĞİTİM MERKEZİ
- > 6 - TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEK OKULLARI
- > 7 - KÜTÜPHANE
- > 8 - BİLGİ ERİŞİM MERKEZİ
- > 9 - MEDİKO SOSYAL
- > 10 - GIDA ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
- > 11 - ENGELSİZ YAŞAM BİRİMİ
- > 12 - İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
- > 13 - DEVLET KONSERVATUARLARI
- > 14 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ (4. SEKTÖR)
- > 15 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
- > 16 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ (1. SEKTÖR)
- > 17 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ (2. SEKTÖR)
- > 18 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ (3. SEKTÖR)
- > 19 - MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MERKEZİ DERSLİK
- > 20 - REKTÖRLÜK
- > 21 - MERKEZİ YEMEKHANE
- > 22 - ÇARŞI KOMPLEKSİ
- > 23 - CUMHURİYET ALANI
- > 24 - KÜLTÜR MERKEZİ
- > 25 - AMFİ TİYATRO
- > 26 - FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
- > 27 - SAĞLIK YÜKSEK OKULU
- > 28 - İLETİŞİM FAKÜLTESİ
- > 29 - İLERİ TEKNOLOJİ EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
- > 30 - ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI
- > 31 - HEYKEL ATÖLYESİ
- > 32 - MİMARLIK FAKÜLTESİ
- > 33 - GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
- > 34 - TURİZM FAKÜLTESİ
- > 35 - TEKNOPARK
- > 36 - KREDİ YURTLAR KURUMU YURT KOMPLEKSİ
- > 37 - HAYAL KAHVESİ
- > 38 - KAPALI SPOR SALONU
- > 39 - KAPALI YÜZME HAVUZU
- > 40 - SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEK OKULU
- > 41 - STADYUM
- > 42 - VADİ AÇIK SPOR TESİSİ



Resim 1. Erişilebilirlik Haritası



Resim 2. Erişilebilirlik Haritası

Sesli Ders Kitabı Projesi

Erişilebilir üniversite oluşturmada üniversitemizde akademik erişilebilirliğe yönelik çalışmalara büyük önem verilmektedir.

“Sesli Ders Kitabı” projesi ile öncelikli olarak görme engelli öğrencilerin eğitim gördükleri akademik birimdeki ders kitapları ve ders materyalleri sesli hale dönüştürülmektedir. Söz konusu akademik erişilebilirlik çalışmasının nihai hedefi ise üniversitemizdeki tüm akademik birimlerde bu projenin hayata geçirilmesidir. Böylelikle üniversitemizi tercih eden görme engelli öğrenciler öğrenimleri süresince sesli ders materyallerine yönelik akademik erişilebilirliğe sahip olacaklardır. Bu çalışma ülkemizde sürdürülmekte olan “sesli kitap” projelerinden farklı olarak, üniversite düzeyinde gerçekleştirilen ilk “sesli ders kitabı” projesi olması bakımından önemlidir.

Gönüllülük esasına dayanan bu proje öğrenciler, akademik ve idari personelin katkıları ile sürdürülmektedir.

Engelsiz Kültür Sanat Merkezi

Engelsiz Kültür Sanat Merkezi bünyesinde yapılacak uygulamalar, engelli öğrencilerimize sosyal açıdan fırsat eşitliği oluşturacaktır. Engelli öğrencilerin sosyal faaliyetlerden yararlanamamasının nedeni, yetersiz olmalarından değil, bu aktivitelerin engelli öğrencilerin de yararlanabileceği şekilde düzenlenmemesi ve bu fırsatların onlara sunulmamasından kaynaklanmaktadır. Bu çerçevede Mersin Üniversitesi, Yenişehir Yerleşkesi “sürekli eğitim merkezi”ne bağlı olarak faaliyete girmiş olan “Engelsiz Kültür Sanat Merkezi” bünyesinde yer alan bu merkez her türlü engel grubunun erişimi için tasarlanmıştır.

Verilen hizmetler arasında;

Donanım ve yazılımları ile kütüphanesi,

Sesli kitap okuma odası,

Fotoğraf atölyesi,

Müzik atölyesi (Resim 3),

Seramik ve resim atölyesi yer almaktadır (Resim 4, 5 ve 6).

Bu faaliyetler ile engelli öğrencilerimizin yaşam kalitesinin yükseltilmesi kültür ve sanat alanında onlara fırsat eşitliği sunulması amaçlanmaktadır.

Engelsiz Kültür Sanat Merkezi var olan kapasitesi ile birçok yeniliği engelli öğrencilerin hizmetine sunmuştur. Kütüphane, hiç görmeyen, az gören, işitmeyen, işitme kaybı olan, fiziksel ve ortopedik engelli bireylerin ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmıştır. İnternete bağlı geniş ekranlı engelli öğrencilere yönelik özel yazılım ve donanıma sahip bilgisayarlar bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra;

Görme engelliler için ekran okuma programı,

Kitap okuma programı,

Ekran büyütme programı,

Ses sentezleyici programlar,

Masaüstü ve taşınabilir büyüteç sistemleri,

Kabartma ekranlar,

Kabartma yazıcı,

Grafik makinesi,

Kitap dinleme cihazı,
Kabartma klavye,
Konuşulanı ekrana aktaran programlar,
Bilgisayarın ses ile verilen komutlara uymasını sağlayan programlar,
Bedensel engelliler için özel tasarlanmış fare ve klavyeler.
Kabartma yazı kalemi ile engellilerin kültürel gelişimine katkı sağlanacaktır.

Sesli kitap okuma kayıt odasında oluşturulan uygun donanım ve yazılım ortamı ile gönüllü okuyucular aracılığı ile sesli kitaplar oluşturularak, engellilerin kullanımına sunulmuştur. Ayrıca, engelliler için kabartma kitap basımına uygun yazıcı ile kitap basımı yapılarak görme engellilerin okuyabileceği kitap sayısı artırılmıştır. Fotoğraf atölyesine alınan baskı makinesi ve engelliler için tasarlanmış ve farklı niteliklerdeki makineler aracılığı ile engellilere farkındalıklarını artıracak kültürel ve sanatsal hobiler kazandırılması sağlanmıştır.



Resim 3. Resim ve Seramik Atölyesi

Engelsiz Kültür Sanat Merkezi'nin, sürekli ve sürdürülebilir kullanımı için il paydaşları ile işbirliği yapılmaktadır. Bu merkezde, engelli, yaşlı ve dezavantajlı gruplara yönelik çalışma yapmak isteyen kurumlarla protokol imzalanarak, imkânların geniş kitlelere ulaşması sağlanmıştır.

Ayrıca, engelli ve yaşlıların ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla, üniversite tarafından Engelsiz Kültür Sanat Merkezi'ne araç tahsisi yapılmıştır. Bu aracın donanım nitelikleri, AB standartlarına uygun olarak tasarlanmıştır.



Resim 4. Resim ve Seramik Atölyesi



Resim 5. Engelli öğrenciler tarafından yapılan bir aktivite örneği

Sonuç

“Mersin Üniversitesi Engelsiz Yaşam Birimi” küçücük bir odaya o kadar çok şey sığdırdı ki; sevgi, merhamet, saygı, dostluk, yardımlaşma, paylaşma, insan sevgisi... Fırtınada bir geminin limana sığınması gibi, öğrencisiyle, hocasıyla, dışarıdaki abisiyle, ablasıyla, kardeşiyle, Hasan Amcasıyla, Kezban Yengesiyle, birleştiği tek nokta: “Engelsiz Yaşam Birimi”. Engelin sadece fiziksel olmadığını göstermek, hayatın diğer engellerini de ortadan kaldırmak için kocaman güçlü bir aile olduk.

Mersin Üniversitesi ailesi engelliler için akademik, fiziksel ve sosyal erişilebilirliğe sahip engelsiz bir üniversite olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

